

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

DPS VII 070-12- 2130 -ZG/08

SEKRETARIAAT
Biuro Inicjatyw
Wspieranie
020 230 2300

Warszawa, dnia 11 czerwca 2008r.

WYKONANIE
wpłynęło dn. 12.06.08
nr. 3578 podpis

SEKRETARIAAT
Biuro Inicjatyw
Wspieranie
13.06.08
4448
Mamf.

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP**

W odpowiedzi na przekazane za pośrednictwem Pana Marszałka przy piśmie z dnia 15 maja 2008 r. znak BPS/DSK-043-464/08, oświadczenie Pana Senatora Romana Ludwiczuka w sprawie sytuacji w domach pomocy społecznej, uprzejmie informuję, że:

Faktycznie, w ostatnim okresie, w mediach pojawiają się informacje wskazujące na występujące nieprawidłowości w sprawowaniu opieki wobec osób starszych czy niepełnosprawnych, jednak ujawnione fakty dotyczyły placówek całodobowego wsparcia prowadzonych w ramach działalności gospodarczej, a nie domów pomocy społecznej. Ujawnianie takich faktów jest niezwykle ważne i cenne ale należy pamiętać, że obok pojedynczych negatywnych przypadków nagłośnionych przez media, większość placówek, działa zgodnie z prawem i realizuje swoje zadania w sposób prawidłowy. Stosowanie w tym wypadku uogólnień, jest dalece szkodliwe gdyż wytwarza atmosferę leku szczególnie wśród osób, które wymagają całodobowego wsparcia.

W obecnym stanie prawnym, rozróżniamy dwie kategorie placówek całodobowego wsparcia dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji:

- **domy pomocy społecznej, funkcjonujące w systemie pomocy społecznej** prowadzone przez samorządy terytorialne lub na ich zlecenie przez inne podmioty niepubliczne. Wszystkie funkcjonujące domy pomocy społecznej (811 domów, w których przebywa 82 tysiące osób) legitymują się wydanym przez właściwego wojewodę zezwoleniem na prowadzenie domu (stałym lub warunkowym wydanym do momentu zakończenia programu naprawczego w zakresie osiągania wymaganych standardów);

- **placówki całodobowego wsparcia** działające w oparciu o przepisy o działalności gospodarczej, które funkcjonują poza systemem pomocy społecznej. Placówki te prowadzone przez osoby prywatne, funkcjonują na zasadach wolnorynkowych, a więc osoba lub rodzina zawiera z podmiotem prowadzącym dwustronną umowę cywilno-prawną na zapewnienie określonych usług.

Ponieważ w tych placówkach już wcześniej dochodziło do łamania praw osób w nich przebywających, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej wystąpiło w 2003 roku z inicjatywą ustawodawczą, która wprowadziła przepisy (ustawą z dnia 12 marca 2004 r.) nakładające na nie obowiązek ubiegania się o zezwolenie na prowadzenie wydawane przez wojewodę, a w konsekwencji wpis do rejestru placówek funkcjonujących zgodnie ze standardami. Niestety w dalszym ciągu wiele z nich funkcjonuje bez zezwolenia, a nieświadome obowiązujących procedur rodziny umieszczają w funkcjonujących nielegalnie placówkach swoich bliskich, nie zdając sobie sprawy iż mogą narazić swoich bliskich na niepożądane zdarzenia. Służby wojewody w przypadku powzięcia informacji o działającej nielegalnie placówce podejmują działania zmierzające do ukarania właściciela karą pieniężną w wysokości 10 tys złotych jeśli nie posiada wymaganego zezwolenia i zobligują go do natychmiastowego przystąpienia do procesu rejestracji. Występowały również przypadki, w których służby wojewody zmuszone zostały do powiadomieniu prokuratury gdy ujawniano przypadki łamania praw osób przebywających w placówce.

W chwili obecnej jedynie 85 prywatnych placówek legitymuje się wydanym przez właściwego wojewodę zezwoleniem na prowadzenie takiej działalności. Wojewoda wydaje zezwolenie jedynie po spełnieniu przez podmiot prowadzący określonych w ustawie warunków, a więc – standardów i przedłożeniu w tym wniosku wymaganych dokumentów o prowadzenie placówki. Placówki te analogicznie jak domy pomocy społecznej są kontrolowane przez inspektorów zajmujących się w imieniu wojewody kontrolą i nadzorem nad jakością usług w pomocy społecznej.

Ujawnione przypadki łamania praw osób przebywających w prywatnych placówkach skłoniła mnie do wystosowania apelu do wojewodów o wzmożenie kontroli i nadzoru zarówno w domach pomocy społecznej jak i placówkach całodobowego wsparcia.

Działania podjęte przez wojewodów mają przeciwdziałać podobnym sytuacjom w przyszłości. Z uzyskanych ze strony Wojewodów informacji wynika, że nie tylko w konsekwencji tych nieprzyjemnych zdarzeń, ale również wcześniej podejmowali oni kroki, które miały na celu eliminowanie przypadków nielegalnej działalności placówek całodobowego wsparcia dla osób starszych czy niepełnosprawnych działających na podstawie przepisów o prowadzeniu działalności gospodarczej i prowadzili systematyczne działania nadzorczo-kontrolne.

Jednak w efekcie ujawnianych faktów występujących w prywatnych placówkach zintensyfikowane zostały działania kontrolne. W celu zapobieżenia takim sytuacjom w przyszłości, organizowano spotkania z udziałem m.in. przedstawicieli Wydziałów Polityki Społecznej, Policji, Prokuratury, poświęcone szczegółowemu omówieniu przedmiotowej problematyki. Ich efektem było ustalenie kierunku działań oraz zasad współpracy pomiędzy poszczególnymi służbami, strażami i inspekcjami, szczególnie w zakresie wymiany informacji dotyczących prywatnych placówek. Wydziały na bieżąco kontaktują się z urzędami gmin i ośrodkami pomocy społecznej w celu aktualizowania informacji o całodobowych placówkach.

W ramach tych działań wzmocnienie kontroli i nadzoru rozszerzono również w odniesieniu do domów pomocy społecznej prowadzonych przez samorzady terytorialne aby wyeliminować ewentualne zagrożenia niepożądanych zdarzeń w przyszłości. W mojej opinii służby w sposób prawidłowy realizują nałożone na nie obowiązki nadzoru i kontroli jednak z życia społecznego nie da się całkowicie wyeliminować nieuczciwości i zwykłej podłości. Niemniej temat ten jest niezwykle ważny i jest przedmiotem troski organizatorów systemu pomocy społecznej aby skutecznie eliminować występowanie ich w przyszłości.

Nie mniej istotne jest dalsze zwiększenia skuteczności i efektywności nadzoru i kontroli sprawowanego przez wojewodę. Występujące obecnie braki kadrowe, o których wspomina Pan Senator wynikają bardzo niskiego poziomu wynagradzania administracji rządowej i wysokiej fluktuacji kadry. Z uwagi na braki kadrowe, zasadnym jest wprowadzenie ilościowych standardów zatrudnienia służb nadzorczych. Ze statystyk wynika

że, następuje sukcesywny wzrost ilości jednostek podlegających kontroli i nadzorowi, co w efekcie powoduje pogorszenie i tak trudnej sytuacji kadrowej. Inspektorzy kontrolujący domy pomocy społecznej, placówki opieki całodobowej oraz całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, wykonują również kontrole w innych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej / regionalny ośrodek polityki społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej / oraz realizują szereg innych, pozakontrolnych zadań, wynikających z działalności wydziału polityki społecznej. Z wyżej wymienionych względów, zasadnym byłoby, aby inspektorzy ds. nadzoru byli wyspecjalizowani do kontroli poszczególnych rodzajów jednostek (oddzielne zespoły) oraz by nie realizowali innych zadań, które w dużej mierze ograniczają ich efektywność kontrolno-nadzorczą. Na sformułowanie takiego wniosku pozwala nie tylko praktyka kontrolna, ale także zapisy dot. kwalifikacji osób zatrudnianych do wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej, zawarte w przepisach rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

Ponadto w resorcie podjęte zostały prace nad nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, w której planuje się zawrzeć bardziej restrykcyjne rozwiązania prawne dla osób prowadzących nielegalnie tego typu działalność, uszczelniające system, mające eliminować przypadki prowadzenia takiej nielegalnej działalności do poziomu zerowego.

M I N I S T E R

Jolanta Fedak

